

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

QUADERNS D'INTERNACIONALITZACIÓ
DEL TERCER SECTOR SOCIAL CATALÀ

CONSTRUIR ALIANCES SOCIALS AMB ELS PAÏSOS NÒRDICS

CONÈIXER L'AGENDA SOCIAL
I DEL TERCER SECTOR SOCIAL
DE SUÈCIA I DINAMARCA

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Exterior
i Unió Europea

Ajuntament de
BCN

AUTORIA

Jaume Puigpinós, responsable de l'oficina Internacional

Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

Desenvolupat al 2023 en capitalització de la Missió nòrdica de la Taula

Contacta amb nosaltres internacional@tercersector.cat

ÍNDEX

1. Presentació	3
2. Context general: democràcia, societat i benestar	4
3. Context específic: el tercer sector social	11
4. Experiències identificades durant la missió nòrdica	15
5. Agenda social compartida: propostes de cooperació i per enfortir les aliances socials entre Catalunya, Suècia i Dinamarca	22

1. PRESENTACIÓ

L'informe que tens a les mans t'acosta a l'ecosistema social de Suècia i Dinamarca per inspirar-te i invitar-te a imaginar els teus propis processos d'intercanvi, d'innovació i de millora amb actors d'aquests països.

Pretén enfortir la capacitat del tercer sector social català per iniciar o aprofundir projectes d'intercanvi amb aquest entorn vibrant d'entitats, centres de recerca, administracions i organitzacions, referent en les polítiques de benestar, d'atenció a les persones i la qualitat democràtica.

Aquesta guia s'ha elaborat en seguiment de la Missió Nòrdica de la Taula del Tercer Sector organitzada entre el 12 i el 16 de juny del 2023. Representants de la junta directiva i l'equip tècnic de la Taula del Tercer Sector van viatjar d'Estocolm a Copenhaguen passant per Malmö i Lund per reunir-se amb xarxes representatives, entitats i projectes destacats.

La guia vol capitalitzar el coneixement generat i difondre les oportunitats de col·laboració generades cap a tot el tercer sector social català.

La Taula del Tercer Sector agraeix el suport en aquest procés del Departament d'Acció Exterior i Unió Europea, la Delegació del Govern als Països Nòrdics i als Països Bàltics i l'Ajuntament de Barcelona.

2. CONTEXT GENERAL: DEMOCRÀCIA, SOCIETAT I BENESTAR

L'àmbit geogràfic d'aquest informe és la regió nòrdica d'Europa. Es tracta del grup de països amb uns nivells de benestar i qualitat democràtica més alts del món. Aquests països comparteixen uns condicionants estructurals que potser expliquen aquest "privilegi"; és per això que aquest primer apartat es fixa en elements de context que han contribuït a conformar el seu model democràtic, social i de benestar. Ens centrem en Suècia i Dinamarca, els països coberts per la Missió Nòrdica de la Taula, encara que algunes reflexions poden resultar vàlides per tot aquest bloc.

Primeres passes per Suècia i Dinamarca

Encaixonades entre els marcs Bàltic i del Nord, Suècia i Dinamarca comparteixen condicionants geogràfics. La plana s'estén des del sud de Dinamarca fins al nord de Suècia, encara que aquesta està tallada per règims climàtics diferents que en condicionen l'aprofitament. A Suècia, els Alps Escandinaus i l'obertura navegable del Bàltic han portat oportunitats específiques, igual que la connexió al continent per Jutlàndia i el control de l'estret de Kattegat entre mars per Dinamarca.

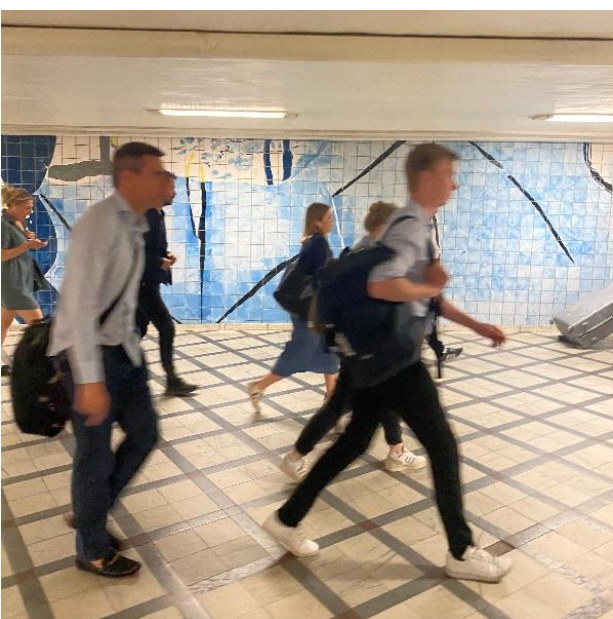
Aquestes particularitats expliquen la participació tardana d'ambdós països a les primeres civilitzacions urbanes europees. No és fins a l'època dels víkings (segle IX) i la cristianització (XI) que hi inicien un intercanvi prolífic i basteixen autoritats centralitzades. Dinamarca i Suècia impulsen al Renaixement una unió de països, la Unió de Kalmar, però es desfà aviat (1523). Per aquell temps també se sumen al bloc de països que se separen de l'Europa catòlica i funden la comunitat protestant.

La competitivitat entre potències regionals estava condicionant aquestes evolucions i ja no ho deixaria de fer mai. En un moment d'imperialisme fugaç, al segle XVII, Suècia arriba a controlar un gran imperi bàltic, però una gran coalició regional l'esmicola. Dinamarca i Suècia entren després

en un període de consolidació interna: de cultura il·lustrada, reforma administrativa i fiscal que consolida **les bases dels seus estats moderns**.

La **industrialització arriba tard a la regió però quan ho fa n'impacta els fonaments**. La modernització danesa es concentra en l'agricultura i el comerç mentre que Suècia aprofita la riquesa del subsòl per desenvolupar la siderúrgia. La menor afectació de les guerres mundials contribueix a un període de gran creixement que la crisi dels setanta paralitza. A partir de llavors i, especialment, dels anys 90 als 2000, els dos països inicien **un procés de reconversió industrial i d'innovació corporativa** que acaba convertint-los en les economies competitives i globalitzades d'avui.

Al llarg del segle XX, **processos polítics lligats a la modernització transformen decisivament Suècia i Dinamarca**: la democratització primer i el desplegament d'un potent model de benestar després. El moviment obrer juga un paper fonamental en aquest procés, a l'accedir a la política institucional de forma exitosa. En **col·laboració amb totes les tradicions polítics democràtiques i una gran diversitat d'agents socials**, l'hegemonia socialdemòcrata consolida **un potent sistema públic de benestar (Folkhemmet a Suècia)** que perdura fins als anys setanta. Els valors fonamentals d'aquest sistema resten encara en vigor i permeten als dos països mantenir uns elevats nivells de benestar; no obstant això, **alguns dels seus pilars bàsics s'han anat transformant** amb cada cop més força.

Una qüestió de valors, cultura política o condicions materials? Els fonaments del model de benestar nòrdic

Després dels elements de context històric que expliquen el sorgiment del model de benestar suec i danès, ara ens fixem **en els pilars i elements legitimadors; claus per entendre'n la resiliència, acceptació i efectivitat durant tot aquest temps**.

Un dels principals factors darrere l'èxit del model és la seva integració amb **l'agenda de valors pròpia dels dos països**. Si bé és cert que la responsabilitat individual prima i que els lligams familiars i de solidaritat acostumen a ser menys intensos que en països del sud d'Europa, no és menys cert que a Suècia i Dinamarca s'entengui sovint com a primordial **potenciar allò que és comú**. Això afavoreix la dotació de recursos a la funció pública i els projectes socials; inversions necessàries per garantir l'equitat d'oportunitats, la cohesió i el funcionament econòmic. La **responsabilitat individual no és contradictòria amb la solidaritat i el col·lectiu**; al contrari, es retroalimenten i generen un benestar compartit.

Aquesta agenda **és sobretot moderna** i prové d'una confluència de tradicions socials i polítiques. Impregnada de valors socialdemòcrates, tampoc s'entendria sense la contribució política i intel·lectual de la democràcia cristiana, el conservadorisme i el liberalisme. Tot això contribueix a generar, almenys històricament, **una mirada social, solidària i humanista de les polítiques públiques**. Abans i tot de què aquests valors inspirin les polítiques, ja trobem exemples d'iniciatives comunitàries lligades a diverses tradicions: les escoles populars per l'alfabetització dels camperols a Dinamarca o les missions de ciutat que duen a terme projectes d'acció social fora de l'església i l'estat suecs.

L'existència d'una cultura política orientada als consensos i capaç de generar confiança és un altre factor decisiu. Així, no s'entendria el desplegament exitós del Folkhemmet (model de benestar suec) sense la **capacitat de compromís i creació de coalicions teixida entre les seves principals forces polítiques**. Igualment, aquesta cultura també nodreix el diàleg social, que **involucra una gran pluralitat de representants socials** per cocrear polítiques i acords de benestar referents. El fet que **la democratització i el model de benestar es despleguin en paral·lel** tant a Suècia com Dinamarca reforça la confiança ciutadana en les institucions. Desplegar els drets socials s'acaba convertint en una qüestió de **responsabilitat democràtica**, el que justifica càrregues fiscals elevades i orientades a la redistribució. Això també porta a una forta fiscalització

ciutadana i social de l'acció política. Per tant, la política ha de retre comptes molt sovint, sobretot en matèria d'inversions públiques.

El darrer pilar del model es refereix **a les condicions materials**: de com el sistema públic de benestar interactua amb **el funcionament social-privat, l'economia, el mercat de treball i les famílies**. El sistema de benestar funciona naturalment perquè les economies de Suècia i Dinamarca es troben entre les més avançades i competitives del món, tot i que no s'entendria aquest dinamisme sense la intervenció pública i els compromisos que hi ha generat treballant col·laborativament amb els agents involucrats. **Aquest consens parteix d'unes premisses molt sòlides**: afirmades amb èxit rotund dels anys 50 als 70, contrastades dels 80 als 90 i modificades en els darrers vint anys. El consens ara es manté, però **evoluciona cap a la flexibilització de condicions i obligacions**.

La qüestió del mercat laboral és essencial. **Promovent la plena ocupació, els estats s'han assegurat una base fiscal sòlida** que també enforteix l'economia. Es tracta d'un mercat laboral flexible - tant per les empreses (menys indemnitzacions per acomiadament) com per les persones (més opcions alternatives de trobar feina) - i garant de drets (bona cobertura i protecció social): la flexiseguretat. El mercat laboral suec i danès també funciona especialment bé per les persones i **potencia decididament la conciliació entre la feina i la vida personal i els usos del temps**.

Funcionament i actualitat del model de benestar nòrdic

El sistema de benestar de Suècia i Dinamarca té uns fonaments sòlids, encara que diversos reptes, percepcions i sobretot decisions polítiques l'han anat transformant en els últims anys. Vegem doncs en aquest darrer apartat quins són els fonaments del model de benestar suec i danès actual i quines tendències de canvi i reptes compartits l'haurien anat transformant els darrers anys.

El diàleg social i la flexiseguretat en temps de globalització

El dinamisme i flexibilitat del mercat laboral caracteritzen el model de benestar nòrdic: procuren una base fiscal sòlida a l'estat i donen garanties als ocupadors i als treballadors. Suècia i Dinamarca compten amb un mercat laboral flexisegur que protegeix les persones quan ho necessiten amb polítiques actives d'ocupació, protecció social i conciliació.

Des dels 90, quan la desocupació va arribar a records, s'ha vingut apostant per les polítiques de foment de la competitivitat. Això ha provocat més demandes de flexibilitat cap a les treballadores i *l'increment de feines precàries i amb pitjors condicions*. Així i tot, Suècia i Dinamarca encara són referents de conciliació i mantenen altes xifres d'ocupació.

Cap a una menor capacitat per combatre les desigualtats?

La política fiscal dels dos països havia estat i és una de les més potents del món. *Concentra els esforços fiscals en les rendes més altes i les principals empreses*. Això permet finançar un sistema de benestar ambiciós i de qualitat i distribuir més equitativament els recursos.

Des dels anys 80, Suècia ha reduït la seva capacitat de recaptació tributària amb relació al PIB mentre que Dinamarca l'ha enfortit. *La reforma de l'impost de societats ha estat un condicionant d'aquestes evolucions* que, tot i no haver devaluat la qualitat dels serveis socials, si ha contribuït a una certa privatització dels serveis públics, especialment significativa en el cas de Suècia. Algunes tendències actuals, també més prevalents en el cas de Suècia (com és la inflació i, sobretot, la inversió que s'està produint en polítiques de defensa) estan generant una reducció acusada de la inversió pública en drets socials i una onada privatitzadora.

Accés als drets socials: una ampla protecció social... universal?

A partir dels cinquanta, Suècia i Dinamarca comencen a desenvolupar un sistema de protecció social que acabarà sent referent. Les prestacions contribueixen a reduir la pobresa i ofereixen *serveis universals de qualitat*

en salut, educació, suport a la infància, les famílies i a la tercera edat, unes pensions dignes i cura de les persones amb discapacitat.

Tot i que les bases d'aquest sistema es mantenen, algunes tendències les estan alterant. La reducció dels recursos públics combinada amb nous reptes socials fan que la universalitat dels serveis públics entri en qüestió. L'anomenat "**chovinisme del benestar**" ha ocupat una part important de l'agenda de governs conservadors com progressistes dels dos països.

Aterrar els drets entre generacions i territoris

Com la resta de països del Nord d'Europa, Suècia i Dinamarca van beneficiar-se d'unes condicions favorables posteriors a la Segona Guerra Mundial que van permetre desenvolupar ràpidament les seves economies. Això va portar **canvis socials profunds: el desenvolupament de les ciutats, el baby-boom i l'impuls de polítiques favorables a la immigració**. En paral·lel al desenvolupament industrial, el reforç del seu sistema educatiu garantia l'equitat d'oportunitats. Des de llavors i fins avui, els dos països s'han pogut beneficiar d'aquest estat de coses, encara que **recentment** hagin començat a topar-se amb mancances i contradiccions.

La **reconversió industrial dels noranta** va provocar la **decadència de ciutats** com Malmö, que van apostar per l'economia del coneixement en clau de futur. Tot i això, aquestes oportunitats **no han acabat sent igual d'accessibles per tothom**. A Dinamarca, les dades sobre drets de la infància de les entitats consultades posen llum en les contradiccions del sistema de protecció social; el sensellarisme, la violència, la desafecció i la salut mental també són temes cada cop més prevalents entre el jovent.

Certs **aspectes estructurals del model d'inclusió social suec** estan fallant, des de la **segregació socioespacial** que provoca el model urbanístic i d'habitatge social de les ciutats fins a l'**accés a oportunitats laborals**.

L'arribada de persones refugiades en la darrera dècada s'ha trobat amb un sistema menys capaç de garantir la seva inclusió i una societat econòmica i socialment més polaritzada. La comunitat ara està menys cohesionada.

La societat també s'està tornant més solitària i els lligams entre persones i famílies s'afebleixen. Això és especialment problemàtic si pensem amb les taxes creixents d'envelliment de la població. Aquesta problemàtica, lligada a la realitat geogràfica d'un país extens i de poblament dispers, ha portat Suècia a desenvolupar una potent integració del sistema social i sanitari i apostar per la desinstitucionalització.

Tendències de la (nova?) política

Suècia i Dinamarca formen part del grup de democràcies més consolidades del món. La capacitat de col·laboració de les seves forces polítiques ha fet possible l'efectivitat de les institucions polítiques. Actualment, aquest equilibri s'està alterant, resultat de complexes dinàmiques interrelacionades. Ho reflecteix la consolidació de noves forces polítiques que qüestionen els valors fundacionals del model democràtic i de benestar.

L'avenç de l'extrema dreta s'ha contingut encara més a Dinamarca que a Suècia, encara que això ha implicat concessions i evolucions dels discursos dels dos grans partits de govern sobre temes vitals d'accés a drets. En el cas de Suècia, l'opció ultradretana dels Demòcrates de Suècia ha acabat esdevenint el principal partit del Parlament després de les eleccions del 2022 i ara dona suport (sense formar part) de l'actual govern conservador, a través del conegut com a "Pacte Tidö".

El rerefons d'aquestes evolucions és compartit: un combat cultural que redefineix la identitat política i social nacional. Un dels impactes del Pacte Tidö a Suècia ja està sent una major fiscalització de l'agenda de treball i les retallades del finançament de les entitats socials.

3. CONTEXT ESPECÍFIC: EL TERCER SECTOR SOCIAL LOCAL

Després d'identificar els principals elements del sistema de benestar suec i danès **fixem-nos en el rol del tercer sector social**: el seu paper en la cocreació de les polítiques, la provisió de serveis i la millora social.

Existeix un tercer sector social danès o suec?

Naturalment: com arreu d'Europa i a la resta del món, la iniciativa social fa temps que ha pilotat processos de garantia del benestar i atenció a les persones independents d'allò públic o lucratiu. Ha estat un llarg recorregut en que **hi han confluït tradicions d'origen divers que s'han anat institucionalitzant** en paral·lel a la renovació dels règims de benestar.

Si parlem amb professionals de les organitzacions socials de Suècia i Dinamarca i ens referim a "*third sector*" ens farem entendre: **organitzacions que no sent públiques ni tenir finalitats lucratives, s'orienten a la millora social**. Caldrà considerar, això sí, una sèrie de **matisos, de forma i de contingut**: organitzacions de voluntariat, no lucratives, d'acció social o d'idees pel benestar (les "*idéburna organisationer med social inriktning*").

Existeixen doncs **milers d'organitzacions privades no lucratives i amb estatuts propis que s'especialitzen en la millora social i d'atenció a les persones**. En el cas de Suècia, i segons dades d'una de les nostres amfitriones, actualment existirien unes 200.000 organitzacions, encara que això també inclouria **projectes de voluntariat molt petits i descentralitzats**. En el cas de Dinamarca podem anomenar la xarxa de membres de Selveje Danmark, una federació de tercer sector social nacional que **agrupa més de 10.000 professionals entre tots els membres**.

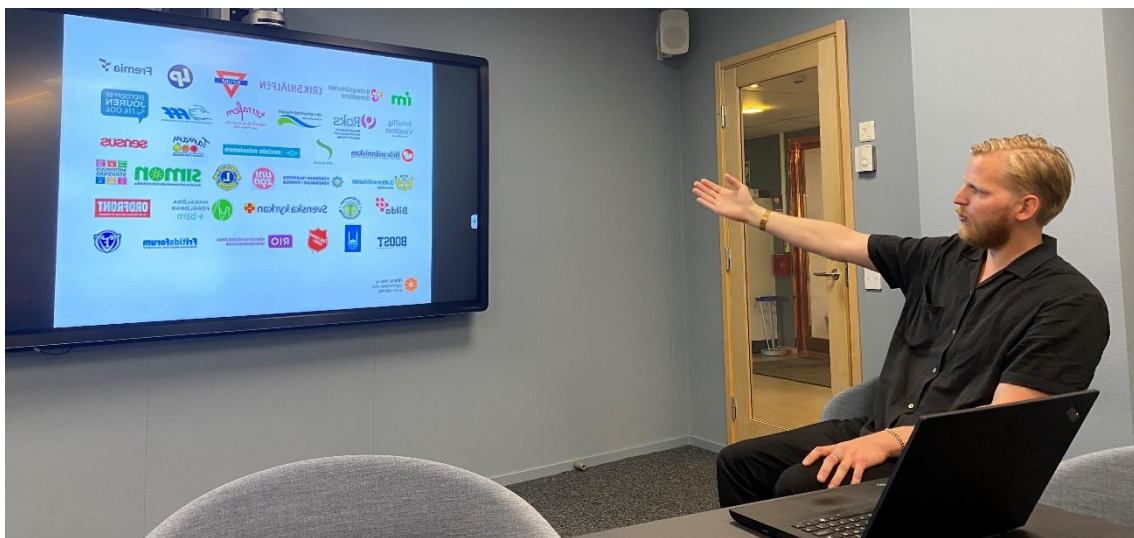
El tercer sector de Suècia i Dinamarca **està treballant en la consolidació d'un marc normatiu de suport**, que millori el finançament públic i potenciï el seu desenvolupament. S'està buscant **transformar les clàusules que regeixen la contractació pública per potenciar l'economia social**.

Quines tradicions de tercer sector social existeixen?

Diverses tradicions comunitàries i no lucratives han contribuït a formar el tercer sector social de Suècia i Dinamarca, que avui en dia gaudeix d'un alt reconeixement social. La seva funció i la de les professionals de l'educació i el treball social està molt acceptada i genera molt interès: segons les dades de les nostres amfitriones, un 80% de la població participa en entitats i/o fa voluntariat. Aquí citem, més o menys agrupades, les tradicions vam poder identificar durant la Missió Nòrdica:

Associacionisme popular per l'alfabetització i la millora social-popular en el món rural i en l'entorn urbà

En el cas de Dinamarca, hi trobem una xarxa d'escoles populars esteses per tot el món rural ja al segle XIX. Al llarg del segle XX, el moviment de voluntariat social s'ha anat consolidant de manera molt descentralitzat. En el cas de Suècia, agrupa desenes de milers de "grups d'estudi" que connecten persones per ensenyar oratòria, coneixement de la política, referències culturals, música...

Moviment social de l'església que ben aviat consolida la seva autonomia política i organitzativa.

Les diverses "missions de ciutats" esteses per tot Suècia van contribuir a la millora social a diferents nivells: accés a l'alimentació, alfabetització, habitatge... Fins a convertir-se avui en dia en un moviment professionalitzat i aconfessional que comparteix espais de treball en xarxa i lidera processos amb tot el tercer sector social.

Moviment popular en favor dels drets humans, que al llarg del segle XX es declina en propostes més operatives. Com el moviment feminista, que en els dos països ha donat peu a nombrosos projectes i col·laboracions amb el sector públic. També podem citar el cas del moviment pels drets de les persones amb discapacitat, que a Dinamarca ha assolit notables avenços en relació a l'accessibilitat universal i l'assistència personal.

Organitzacions de la joventut, que connecten grups d'estudi, projectes de lleure, de gaudi del medi ambient i de l'esport. El moviment estudiantil està ben articulat i participa del treball en xarxa. Algunes organitzacions s'han especialitzat en la provisió de serveis de lleure amb una funció social i també per abordar noves problemàtiques com la participació dels joves al crim organitzat o la prevenció de l'assetjament escolar.

Organitzacions de representació de les persones migrades, de formació més recent però igualment representades en els espais de treball en xarxa del tercer sector social danès i suec. Les noves tendències polítiques i l'obra dels nous governs de dreta extrema com el del Pacte Tidö estan atacant desproporcionadament aquestes organitzacions.

Què fa el tercer sector social i com puc connectar-hi?

Al principi de l'apartat ja hem anticipat les diferents funcions del tercer sector social de Dinamarca i Suècia, molt similars al nostre cas:

Cocreació de polítiques Les entitats juguen un paper important com a defensores de drets, en favor del canvi social i per la millora de les polítiques. Moltes organitzacions lluiten contra la discriminació, promouen la justícia social i influeixen en l'agenda política mitjançant campanyes de sensibilització, investigació i incidència. També formen part del diàleg social i col·laboren amb altres agents socials.

Provisió de serveis Les entitats del tercer sector col·laboren amb les administracions públiques en la prestació de serveis socials. Així, contribueixen a complementar els serveis públics i a respondre a les

necessitats no cobertes. La ràtio de serveis prestats pel tercer sector social és menor a Suècia i Dinamarca que a Catalunya.

Lideratge de processos de millora social Les entitats contribueixen a enfortir la democràcia, fomentant la participació activa i l'apoderament de la ciutadania, així com la cohesió social, els debats públics i les activitats comunitàries. Igualment, les entitats experimenten i desenvolupen innovacions per resoldre les noves problemàtiques socials. Per això, també col·laboren amb empreses i universitats per enfortir la seva responsabilitat social i provocar uns impactes encara majors.

Una bona manera d'accedir a les entitats de primer nivell del tercer sector social de Dinamarca i Suècia és fer-ho a través de les seves xarxes de referència. Aquí us oferim el directori de dues de les principals xarxes d'aquests dos països on hi trobareu àmbits d'especialització específics:

[SELVEJE DANMARK](#)
[DINAMARCA](#)

**SELVEJE
DANMARK**

[FORUM IDÉBURNA](#)
[ORGANISATIONER](#)
[SUÈCIA](#)

FORUM Idéburna
organisationer med
social inriktning

La Taula del Tercer Sector col·labora amb la Delegació del Govern als Països Nòrdics per identificar entitats específiques i projectes que puguin resultar d'interès per les entitats catalanes. Podeu contactar amb internacional@tercersector.cat per adreçar-nos preguntes o propostes.

4. EXPERIÈNCIES IDENTIFICADES DURANT LA MISSIÓ NÒRDICA DE LA TAULA

ESTOCOLM

Fòrum d'organitzacions d'idees pel benestar i la millora social:
l'organització paraigua del tercer sector social suec

El Fòrum representa les demandes de les organitzacions socials davant les institucions, busca millorar el seu reconeixement social i la participació i també enfortir-les per mitjà de la innovació, l'aprenentatge i la intercooperació. El Fòrum representa les federacions i grans organitzacions del tercer sector suec. Algunes conclusions de la nostra trobada amb el Fòrum:

- ✓ Les "organitzacions d'idees pel benestar" han contribuït decisivament a la democratització i la creació del sistema de benestar de Suècia.
- ✓ Les prioritats d'incidència del Fòrum són *la consolidació d'un marc legal i de finançament favorable a la garantia dels drets socials i el tercer sector.*
- ✓ Les xarxes com el Fòrum estan *adaptant-se a la nova realitat política i desenvolupen mètodes i aliances per defensar l'autonomia de l'espai cívic.*
- ✓ El Fòrum defensa la intercooperació, agrupa xarxes sectorials i *treballa amb altres organitzacions paraigües per defensar els drets i els interessos comuns.*
- ✓ El Fòrum utilitza eines de comunicació i impacte per millorar el reconeixement social del sector com premis, pòdcasts i iniciatives màrqueting.

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

Stadsmissionen (Missió de la ciutat) d'Estocolm: agenda d'acció social ampla i aterrada que marca tendència

La Stockholms Stadsmission treballa, des de l'atenció directa, per crear una societat més humana. Des de 1853 presta serveis d'atenció social, educació i d'inserció sociolaboral. Forma part de les "missions de la ciutat" de Suècia: una xarxa d'organitzacions independents originades en l'església que cooperen i promouen la incidència. Algunes conclusions de la nostra trobada:

- ✓ La Missió neix d'uns principis independents: oferir unes *condicions materials però també estima i compassió* és necessari per construir el benestar.
- ✓ Aquesta mirada humanista *porta a suplementar cada cop més mancances del sistema públic*, davant noves formes d'exclusió i pobresa.
- ✓ La Missió aposta per generar *circuits d'inclusió des de la proximitat i llocs físics*: l'organització disposa d'una xarxa d'equipaments que garanteixen drets bàsics i alhora apleguen gent molt diversa per afavorir els vincles socials.
- ✓ Estocolm fa front a una problemàtica creixent d'habitatge assequible i això repercuteix en una *alça del sensellarisme*. La Missió està *promovent projectes de cohabitatge* per resoldre parcialment aquesta problemàtica.
- ✓ La Missió també *disposa d'una marca de roba pròpia* que connecta amb noves demandes del públic i li permet generar circuits d'inserció laboral.

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

MALMÖ

Fòrum suec per la innovació social: col·laboració interuniversitària orientada a l'impacte social

El Mötesplats Social Innovation dinamitza una plataforma nacional d'intercanvi de coneixements entre universitats sobre innovació social i empenedoria social. Fa un monitoratge del que està passant a Suècia i a

escala internacional per generar, compartir i aprofitar el coneixement. Treballa per enfortir les entitats i promoure processos d'innovació que responen als reptes de la societat. Algunes conclusions de la nostra trobada:

- ✓ El Fòrum neix amb la reconversió de Malmö: de la decadència de la indústria a la societat del coneixement i la innovació que, en aquest cas, busca *potenciar la capacitat de resposta de les pròpies comunitats* per fer front als reptes.
- ✓ El Fòrum també exemplifica *l'aposta de les universitats sueques per l'impacte social* i les col·laboracions amb actors externs: tot millora la seva capacitat de donar resposta als reptes externs i aplicar la innovació.
- ✓ *Enfortir la capacitat dels actors locals en innovació social* és una prioritat pel Fòrum i funciona com a "centre de competències" en innovació social.
- ✓ El "*model de coalició*" generat pel Fòrum permet facilitar la col·laboració entre diversos actors per donar resposta a reptes compartits.
- ✓ La *comunicació i el màrqueting* donen més capacitat d'impacte; el Fòrum disposa entre d'altres d'un pòdcast especialitzat en innovació social.

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

LUND

Institut Raoul Wallenberg pels Drets Humans: *acompanyar governs i organitzacions per aterrar els drets humans*

L'institut Raoul Wallenberg és una institució de recerca i acció que treballa per promoure els drets humans a través de la generació de coneixement i la capacitat de persones defensores de drets humans. L'Institut treballa tant a Suècia com a la resta del món realitzant investigacions i proporcionant formació, suport i assessorament. Mitjançant els seus

programes internacionals, enforteix les capacitats de les institucions i persones que defensen els drets humans a tot el món. L'Institut ha promogut la Comissió Nacional de Drets Humans de Suècia i col·labora estretament amb l'Agència sueca de cooperació al desenvolupament (SIDA). Algunes conclusions de la nostra trobada:

- ✓ L'Institut parteix de l'especialització d'una organització universitària (Universitat de Lund) amb mirada social: ara és un centre de recerca orientat a l'acció, que col·labora habitualment amb governs, entitats, empreses...
- ✓ La mirada de l'Institut als drets humans és integrada i, sobretot, pràctica: busca potenciar-ne l'aplicabilitat (a partir d'eines, mètodes i estratègies).
- ✓ L'Institut ha desenvolupat metodologies de transversalització de l'enfocament basat en els drets per part dels governs locals. Això permet monitorar els compromisos d'un govern, però també millorar l'efectivitat de les polítiques, reconèixer lideratges compromesos i generar espais de participació social.
- ✓ L'Institut treballa amb actors locals de tot Suècia per anar més enllà de les mirades voluntaristes dels drets. Per exemple, genera eines per operacionalitzar els drets de les persones amb discapacitat, millorant la planificació urbana, la gestió del pressupost públic i la participació social.
- ✓ El tercer sector social pot jugar un paper important en *acompanyar el funcionariat i l'administració pública d'acord amb la seva experiència d'atenció directa a les persones*: pot orientar els decisors polítics, millorar el reconeixement social de certes problemàtiques, fer monitoratge expert...

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

COPENHAGUEN

DANNER: un espai de seguretat i cures per víctimes de violència masclista i per construir xarxa feminista

DANNER ofereix assessorament ambulatori en centres de crisi per a dones i nens exposats a la violència. Les professionals del centre compten amb coneixements especialitzats sobre violència masclista. DANNER també és un dels principals actors feministes en la societat danesa, treballant estretament amb el moviment feminista danès i nòrdic per avançar cap a una societat igualitària.

Algunes conclusions de la nostra trobada:

- ✓ DANNER ofereix dos tipus de serveis: opera com *alberg per les dones i els seus fills i filles que són víctimes de violència masclista i també com a centre especialitzat de suport*, amb funcions de prevenció i reparació.
- ✓ El centre funciona des d'una *perspectiva comunitària: col·labora amb la policia, la justícia i actors a l'entorn de les víctimes*. Per això també duu a terme formacions d'aquests actors i hi agenda protocols de coordinació.
- ✓ DANNER té molta experiència en l'àmbit de *les campanyes preventives i la investigació sobre violència masclista*, tant a Dinamarca com a la resta del món. Aquestes campanyes tenen una forta declinació al nivell local i comunitari, en entorns i circuits locals i per millorar la sensibilització.
- ✓ DANNER *treballa en xarxa amb altres organitzacions de dones per impulsar el moviment feminista a Dinamarca, Europa i el món*. Igualment, col·labora en projectes de cooperació internacional i per enfortir el moviment.

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

LOBPA: Propostes en favor dels drets de les persones amb discapacitats i per universalitzar l'atenció personal

LOBPA treballa com a plataforma d'incidència i prestació de serveis perquè totes les persones amb discapacitat puguin viure una vida independent, igual en condicions. LOBPA integra una xarxa de membres, entitats especialitzades, i alhora ofereix serveis d'assistència personal

sense ànim de lucre. Des del 2008, promou el moviment de la Vida Independent a Dinamarca. Algunes conclusions de la nostra trobada:

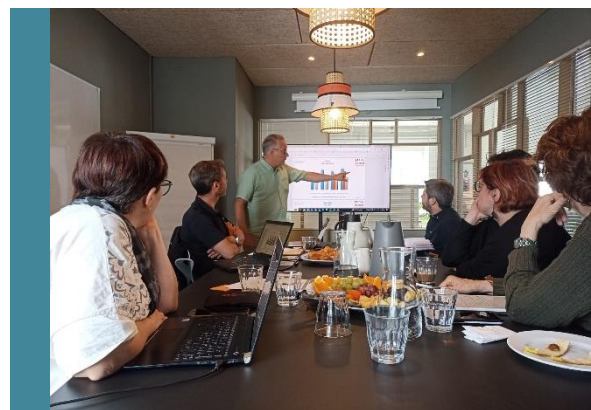
- ✓ LOBPA ha promogut un *marc legislatiu nacional fonamentat en el suport a la vida independent* de les persones amb discapacitat.
- ✓ Les operacions de LOBPA i la seva capacitat de mobilització de recursos públics i privats garanteix que *totes les famílies del país puguin fer front a les despeses d'assistència personal* en pro d'una vida independent.
- ✓ LOBPA ha enfortit *el model d'escola inclusiva a Dinamarca*, contribuint al fet que l'escola ordinària atengui també les discapacitats en infància.
- ✓ Entre els serveis de suport a les persones, LOBPA també ofereix *itineraris d'inserció sociolaboral en col·laboració amb la seguretat social danesa*.
- ✓ La bona col·laboració entre tots els agents socials ha permès *desenvolupar un nou conveni col·lectiu que regula l'activitat de les persones assistents*.

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

BROEN DANMARK: una xarxa nacional descentralitzada que potencia l'accés de tota la infància a oportunitats de lleure

BROEN ofereix oportunitats de lleure per tota la infància danesa i especialment la infància en situació o risc de vulnerabilitat social. Afavoreix la socialització, l'adopció de rols positius i l'autoestima dels nens i les nenes. Amb aquesta finalitat, BROEN col·labora amb centenars d'associacions, equipaments culturals i clubs esportius. Se sustenta sobre una potent xarxa de voluntariat social i acords de col·laboració amb institucions públiques i privades. Algunes conclusions de la nostra trobada:

- ✓ La *xarxa de voluntariat és fonamental pel funcionament de BROEN*. Involucra professionals d'arreu del país, el que permet connectar més infants i més joves amb més i millors oportunitats de lleure en el seu entorn.

- ✓ La *col·laboració amb els actors locals és fonamental per BROEN*: aliar-se amb municipis afavoreix l'accés a equipaments i activitats de lleure, però també millora l'impacte combinat amb els serveis socials i de joventut.
- ✓ El *marc legal nacional afavoreix aquest tipus de col·laboracions*.
- ✓ Igualment, BROEN també col·labora molt positivament amb *el professorat d'escoles i instituts i la xarxa d'educadors socials*, la qual cosa permet traçar processos d'acompanyament més sòlids o oferir-ne a nous joves.
- ✓ BROEN mira d'assumir *el nombre creixent de joves amb famílies que passen pobresa sobrevinguda*, provenen de famílies nouvingudes en situació de vulnerabilitat o sense referents familiars: en tots mira de prioritzar recursos pel rol crític que pot tenir en el jove l'accés lleure.
- ✓ BROEN està desenvolupant *nous programes per abordar necessitats específiques com la prevenció del assetjament escolar* en activitats esportives.

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

Institut Hans Knudsen: inserció sociolaboral en el mercat ordinari des de l'acompanyament i en comunitat

L'Institut Hans Knudsen opera com a centre ocupacional i d'atenció a les persones en situació de vulnerabilitat (salut mental, discapacitat, autisme). La missió fundacional de l'Institut era ajudar les persones amb problemes d'inclusió dins del mercat laboral. A hores d'ara, consta d'una xarxa d'espais ocupacionals i d'atenció a les persones arreu del país, que acompanyen tota

mena de col·lectius i afavoreixen la seva transició cap a una vida independent. Algunes conclusions de la nostra trobada:

- ✓ L'Institut a Copenhaguen concentra bona part dels seus serveis d'atenció en *espais multifuncionals que integren una gran diversitat d'usos*. L'espai opera com a centre de dia ocupacional, de socialització i d'atenció a les persones.
- ✓ L'Institut ha desenvolupat *metodologies sòlides d'atenció a les persones amb diferents tipologies de vulnerabilitat social*, que permet millorar

l'acompanyament de les seves professionals als usuaris del centre; per exemple, amb relació a la inserció sociolaboral de les persones amb TEA.

- ✓ *Al centre s'hi combinen diferents perfils ocupacionals: persones que poden desenvolupar un circuit professional en empreses ordinàries i altres que romanen ocupades per l'Institut. En els dos casos l'Institut procura desenvolupar les competències professionals dels usuaris i acreditar-les.*
- ✓ *L'Institut també té molta experiència acompanyant el jovent en risc de vulnerabilitat. Operant com a centre de dia, no només potencia la seva inserció laboral però també la socialització i autoestima.*
- ✓ *La col·laboració amb empreses externes és fonamental per la viabilitat de l'Institut, el que permet sustentar la seva activitat i oferir oportunitats professionals a les persones usuàries en el mercat ordinari.*

[Fes clic aquí per conèixer millor la seva feina](#)

5. AGENDA SOCIAL COMPARTIDA: PROPOSTES DE COOPERACIÓ I PER ENFORTIR LES ALIANCES SOCIALS ENTRE CATALUNYA, SUÈCIA I DINAMARCA

Com a conclusió de l'informe segueix una sèrie de propostes que poden inspirar les entitats catalanes a plantejar propostes de cooperació amb entitats del tercer sector social i altres actors públic, socials i de la recerca danesos i suecs. Aquesta "agenda social compartida" resulta dels intercanvis mantinguts durant la Missió Nòrdica de la Taula.

PER UNA AGENDA SOCIAL COMPARTIDA ENTRE CATALUNYA, DINAMARCA I SUÈCIA

PRIMER EIX DE COL·LABORACIÓ: SI SOM PASSAT I PRESENT, SIGUEM TAMBÉ FUTUR DEMOCRÀTIC

El primer eix de col·laboració vol potenciar la contribució del tercer sector social a la millora democràtica i l'avenç d'una ciutadania plena.

La Missió Nòrdica ha constatat la interdependència entre les polítiques democràtiques i del benestar. Contrastant el cas català, suec i danès, també s'han evidenciat les contribucions del tercer sector social a l'enfortiment i ampliació d'aquestes polítiques des de fa segles. Actualment, el tercer sector està crida a participar més activament en el procés de renovació de la cultura democràtica i de l'accés a drets.

La cooperació entre entitats del tercer sector social de Catalunya, Dinamarca i Suècia pot contribuir a reforçar la confiança ciutadana en les institucions democràtiques, aprofundir el grau de participació dels col·lectius en la cocreació de polítiques i la seva fiscalització. Col·laborant entre elles i amb altres xarxes, també poden combatre la desinformació i enfortir la cohesió política i social al nivell de la comunitat, desactivant els discursos d'odi i construint ciutadania des de la proximitat.

SEGON EIX DE COL·LABORACIÓ: MÉS COL·LABORACIÓ PÚBLICO-SOCIAL PER CONTINUAR GARANTINT DRETS

El segon eix es fixa en els nous reptes de les polítiques de benestar i quin paper podem jugar-hi des del tercer sector social per enfortir-les.

Suècia, Dinamarca i Catalunya comparteixen un tercer sector vibrant que guanya importància i s'especialitza per garantir capacitat operativa i d'innovació. Si l'agenda social s'està tornant cada cop més complexa, les polítiques han de poder adaptar-se per garantir la seva efectivitat i sostenibilitat. Això passa necessàriament per enfortir la cocreació de les polítiques i la col·laboració público-social amb el tercer sector.

Les entitats catalanes, daneses i sueques poden cooperar entre elles per contrastar, enfortir i definir noves modalitats de col·laboració públic-social, associant si s'escau els seus socis institucionals. Poden compartir i enfortir metodologies de planificació estratègica, acreditació de l'impacte social o integració de l'enfocament basat en els drets humans - exemple de la seva funció social i vocació de servei públic.

Això pot aplicar-se en dos àmbits molt concrets i centrals pel tercer sector social: per una banda, el de la inserció sociolaboral, una agenda on cal seguir ampliant el rol del tercer sector i l'economia social en les polítiques actives d'ocupació; de l'altra, la integració social i sanitària, on la col·laboració públic-social serà fonamental per millorar l'eficàcia i l'eficiència de les polítiques d'atenció a les persones i la dependència.

TERCER EIX DE COL·LABORACIÓ: MILLORA DEL MARC LEGAL, EL RECONeixEMENT I EL DIÀLEG SOCIAL

És evident que l'eix de col·laboració anterior ha d'anar acompanyat d'una millora del sistema del finançament i del marc legal i de suport a les entitats del tercer sector social. No és estrany que tant Suècia, Dinamarca com Catalunya estiguin en procés de millora del marc legal i del sistema de finançament del tercer sector social. Igualment, els tres països han tingut un bon recorregut de diàleg social inclusiu que garanteix la participació de l'economia social en la cocreació de les polítiques.

Cal compartir suports, evidències i aprenentatges que permetin concretar i enfortir aquest recorregut: per millorar la garantia dels drets i millorar el reconeixement de les entitats socials i professionals que ho fan possible. Des d'una autonomia renovada, projectes compartits Suècia-Dinamarca-Catalunya poden desenvolupar nous dispositius que permeten al tercer sector fiscalitzar l'acció pública i també projectar-la cap a processos de millora i d'incorporació de la mirada de drets. Això pot declinar-se en qüestions com ara: la gestió dels pressupostos, la planificació urbana, la gestió dels serveis socials...

QUART EIX DE COL·LABORACIÓ: CONSTRUIR ALIANCES SOCIALS PER L'IMPACTE TERRITORIAL

Les intervencions de les entitats que vam conèixer durant la missió nòrdica acostumaven a tenir un denominador comú: la mirada territorial.

Com en el cas català, tenir molt present el lloc - un equipament, un barri, una regió urbana o una comarca - permet associar les necessitats i les oportunitats vinculades a l'entorn local d'intervenció de la millor forma possible. La mirada territorial enforteix els impactes, sobretot per la xarxa d'actors de proximitat que involucrem en les nostres intervencions.

La col·laboració entre les entitats daneses, sueques i catalanes pot donar peu a projectes vinculats a lògiques territorials. Alguns exemples: Com dinamitzar un entorn rural despoblat combinant les cures, l'educació en el lleure i les fundacions d'habitatge social? Quins processos d'urbanisme participatiu poden involucrar joves, persones amb discapacitat o dones? Com generar vincles entre persones i comunitats diferents, des d'equipaments oberts i l'economia social? Aquestes fórmules també permeten guanyar reconeixement local i aixecar noves aliances i sensibilitat social d'agents propers, potser fins llavors insospitats.

CINQUÈ EIX DE COL·LABORACIÓ: L'INDIVIDU, LA COMUNITAT I LA NATURA – CONSTRUÏNT SOCIETATS MÉS CUIDADORES, SALUDABLES I INCLUSIVES

Suècia i Dinamarca han estat referents en la transició verda impulsada ara per Europa i lideren la producció d'energia renovable comunitària. Les seves emissions de CO2 per càpita no s'allunyen de les nostres, tots en la part inferior del rànquing. Des de climes molt diferents, compartim un horitzó de descarbonització i adaptació que no deixi ningú enrere.

Els projectes d'innovació social que puguin donar-se entre entitats daneses, sueques i catalanes poden valorar el profund arrelament que tenen en les nostres cultures el gaudi dels entorns naturals, rurals i agrícoles ben cuidats com a part indestriable del benestar i l'arrelament.

L'aprofitament del nostre medi natural per activitats de lleure i sensibilització obre oportunitats de treball amb col·lectius (jovent, gent gran, autisme, salut mental, discapacitat...) que potencien la "funció social" de l'accés al medi ambient. Les oportunitats lligades a la bioeconomia s'han de continuar explotant per esdevenir actius d'inserció sociolaboral; així, la transició verda no només no deixarà ningú enrere, sinó que serà una generadora efectiva d'inclusió i oportunitats.

A les ciutats, la transició ecosocial que proposi el tercer sector també pot plasmar-se en projectes de renaturalització urbana, d'adaptació als impactes del canvi climàtic i d'ecologia popular. Les entitats juguen un paper clau en transmetre valors de sostenibilitat i responsabilitat en la gestió dels recursos i com adaptar-se a un clima canviant.

SISÈ EIX DE COL·LABORACIÓ: LES VELLES I NOVES FRONTERES DEL MOVIMENT FEMINISTA

Suècia i Dinamarca han estat i encara són referents de les polítiques d'igualtat entre homes i dones. En l'àmbit laboral, dels valors o del sistema polític, percebem aquests països com a societats avançades que des de fa temps han avançat efectivament els drets de les dones. Catalunya parteix d'un recorregut diferent, que no ha trobat en l'entorn institucional una plataforma per desplegar polítiques d'igualtat fins molt més tard. El moviment social feminista sí que ha tingut, això sí, la mateixa empenta en els tres països i en les darreres dècades ha acabat assolint grans èxits.

Els intercanvis entre les entitats de Suècia, Dinamarca i Catalunya poden contrastar enfocaments i metodologies d'intervenció, transversalització i d'incidència en favor dels drets de les dones. Poden inspirar la manera de conduir l'acció social, el treball amb els col·lectius o fixar-se en el rol de les cures o el dret al temps. La violència masclista pot abordar-se des de noves lògiques de prevenció i reparació comunitària.

El moviment feminista està en el punt de mira de les noves tendències reaccionàries. Dues mirades es contraposen: certs discursos d'extrema

dreta s'oposen al feminisme des d'una mirada retrògrada, defensora d'una suposada concepció tradicional de la família i del rol que hi han de jugar les dones; uns altres l'instrumentalitzen per atacar les minories i les persones migrades. Els projectes de cooperació entre entitats hauran de combatre aquesta batalla des de la comunicació i l'acció comunitària.

SETÈ EIX DE COL·LABORACIÓ: PERSPECTIVES COMPARADES DEL VOLUNTARIAT

El dinamisme i abast del tercer sector social de Suècia, Dinamarca i Catalunya no s'entendria sense l'aportació del voluntariat social i de la iniciativa comunitària. Continuar millorant el seu grau de reconeixement encara és una tasca pendent, tant en l'àmbit social com institucional, així com animar nous públics a participar de projectes o liderar-ne de nous.

Els projectes de cooperació sobre voluntariat social poden contrastar models, identificant, enfortint o generant noves eines per potenciar-lo. Algunes experiències identificades al llarg de l'informe han presentat exemples suggerents: de com articular una xarxa de voluntariat nacional que col·labora efectivament amb un entorn multiactoral o com ampliar l'abast del voluntariat social connectant necessitats i persones en funció dels interessos i llocs. La qüestió del reconeixement social pot abordar-se des de l'intercanvi de metodologies de millora o bé generant noves propostes mediàtiques, com ara premis i campanyes de comunicació.

Reinventar el voluntariat social no només ha de partir del "com" sinó també del "per a què". Així, el tercer sector social de Suècia, Dinamarca i Catalunya pot enfortir la dinàmica del voluntariat social per potenciar l'agenda de polítiques per la millora social que vol fer efectiva; i de forma oposada, per despertar l'interès de la ciutadania a partir de reptes socials i inquietuds individuals. Alguns temes: combatre la soledat no volguda i cuidar la salut mental, enfortir els lligams i les cures entre persones i comunitats, protegir els drets de la infància i de la gent gran...